

**КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА**

Факультет журналістики
Кафедра журналістики та нових медіа

БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**«ТІКТОК» ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ МЕДІАГРАМОТНОСТІ
МОЛОДІ**

Здобувачки першого
(бакалаврського) рівня вищої
освіти групи ЖУРб-1-24-4.0з
галузі знань 06 Журналістика
спеціальності 061 Журналістика
освітньої програми 061.00.01
Журналістика
Мірошниченко Марії Сергіївни

Використання чужих ідей,
результатів і текстів
мають посилання на відповідне
джерело

Науковий керівник:
Левченко Т. М.,
доктор філологічних наук, професор

(підпис студента) (ініціали, прізвище)

Розширена шкала _____

Кількість балів: ___ Оцінка: ECTS _____

Допускаю до захисту перед ЕК

Голова комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

І.В. Погребняк,

Члени комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

завідувач кафедри журналістики та
нових медіа

(підпис) (ініціали, прізвище)

(підпис) (ініціали, прізвище)

ЗМІСТ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	3
1.1. Обґрунтування актуальності теми	3
1.2. Мета і завдання дослідження	4
1.3. Методи дослідження	5
II. СПЕЦИФІКАЦІЯ ПРОЄКТУ «ФактКонтроль»	6
2.1. Теоретико-методологічні засади дослідження медіаграмотності	6
2.2. Структура та рубрикація медіапроєкту	8
2.3. Контент і засоби виразності	11
2.4. Технічні й програмні засоби	14
Висновки	18
III. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	21
IV. ДОДАТКИ	22
V. АНОТАЦІЯ	34

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Обґрунтування актуальності теми

У сучасних умовах розвитку цифрових технологій соціальні мережі стали одним з провідних джерел отримання інформації, особливо серед молоді. Значна частина користувачів щоденно споживає новинний, розважальний та освітній контент саме через онлайн-платформи, серед яких особливе місце посідає TikTok. Завдяки короткому формату відео, високій швидкості поширення інформації та персоналізованим алгоритмам рекомендацій ця платформа суттєво впливає на формування інформаційного середовища молодого покоління.

Актуальність теми зумовлена стрімким зростанням популярності TikTok не лише як платформи для розваг, а і як джерела отримання новинної інформації. Молодь дедалі частіше дізнається про суспільно-політичні події саме через короткі відео, що сприяє формуванню нових моделей сприйняття контенту. Водночас висока швидкість споживання інформації та орієнтація на емоційний вплив нерідко ускладнюють процес її критичного осмислення, що підвищує важливість розвитку медіаграмотності в сучасному інформаційному середовищі.

Особливої актуальності проблема набуває в умовах активного поширення дезінформації та маніпулятивного контенту в цифровому просторі. У TikTok фейкові повідомлення можуть швидко набувати популярності завдяки алгоритмічному просуванню, використанню трендів, музичного супроводу та емоційної подачі. Такі матеріали нерідко маскуються під розважальний контент, що ускладнює процес розпізнавання маніпуляції користувачами.

Додатковим чинником актуальності є використання сучасних технологій, зокрема штучного інтелекту, для створення неправдивого контенту. Згенеровані зображення, змінені відеоматеріали та фальшиві «вуличні опитування» можуть формувати викривлене уявлення події та впливати на громадську думку. У зв'язку з цим питання розвитку медіаграмотності та критичного мислення набувають особливого значення.

Не менш важливим є позитивний потенціал TikTok як інструменту медіаосвіти. Платформа надає можливість створювати доступний освітній контент, адаптований до особливостей сприйняття молодіжної аудиторії. Використання коротких відеоформатів, інтерактивних елементів та актуальних трендів відкриває нові можливості для популяризації принципів перевірки інформації та розвитку навичок фактчекінгу.

Отже, актуальність теми полягає в необхідності дослідження впливу TikTok на формування медіаграмотності молоді, виявлення ризиків маніпулятивного впливу та визначення ефективних підходів до розвитку критичного сприйняття інформації в сучасному цифровому середовищі.

1.2. Мета і завдання дослідження

Метою бакалаврської кваліфікаційної роботи є дослідження впливу соціальної мережі TikTok на формування медіаграмотності молоді, аналіз ризиків маніпулятивного впливу та визначення особливостей критичного сприйняття новинного контенту в умовах сучасного цифрового середовища.

Для досягнення поставленої мети було визначено такі **завдання** дослідження:

- Проаналізувати поняття медіаграмотності та її значення в сучасному інформаційному просторі;
- дослідити особливості функціонування платформи TikTok та специфіку поширення інформації в ній;
- визначити основні форми маніпулятивного впливу та дезінформації у TikTok;
- дослідити способи перевірки інформації та сучасні методи фактчекінгу;
- проаналізувати діяльність українських ресурсів із протидії дезінформації;
- розробити та реалізувати медіапроект «ФактКонтроль», спрямований на підвищення рівня медіаграмотності молоді;
- оцінити ефективність створеного контенту та реакцію аудиторії.

Об'єктом дослідження є процес формування медіаграмотності молоді в умовах цифрового інформаційного середовища.

Предметом дослідження є вплив платформи TikTok на критичне сприйняття інформації, а також механізми поширення маніпулятивного контенту та способи протидії дезінформації.

Практичне значення роботи полягає в можливості використання отриманих результатів для створення освітнього контенту, популяризації фактчекінгу, та розвитку навичок критичного мислення серед молодіжної аудиторії.

1.3. Методи дослідження

Для досягнення поставленої мети та виконання завдань бакалаврської роботи було використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, що дозволили всебічно проаналізувати проблему впливу соціальної мережі TikTok на формування медіаграмотності молоді.

Теоретичну основу дослідження становить **метод аналізу** наукової літератури, який використовувався для вивчення понять медіаграмотності, дезінформації, маніпуляцій та особливостей функціонування цифрових платформ. Опрацювання наукових праць, статей, аналітичних матеріалів, і публікацій дало змогу сформуванню теоретичне підґрунтя роботи та визначити основні підходи до дослідження проблеми.

Метод порівняння застосовувався для зіставлення TikTok з іншими соціальними мережами, зокрема щодо особливостей подачі контенту, алгоритмів рекомендацій та впливу на аудиторію. Це дозволило виявити практичні рекомендації щодо розвитку медіаграмотності молоді у цифровому середовищі.

II. СПЕЦИФІКАЦІЯ ПРОЄКТУ «ФактКонтроль»

2.1. Теоретико-методологічні засади дослідження медіаграмотності

Теоретико-методологічні засади проєкту є основою для формування концепції медіапродукту, вивчення його цільового спрямування, методів реалізації, та особливостей взаємодії з аудиторією. У контексті бакалаврської роботи на тему впливу ТікТок на формування медіаграмотності молоді особливого значення набуває дослідження сучасного цифрового інформаційного середовища, механізмів сприйняття контенту та способів протидії маніпулятивному впливу.

Сучасний інформаційний простір характеризується високим рівнем динамічності, швидкістю поширення інформації та постійним зростанням обсягів цифрового контенту. Умови диверсифікації інфопростору сприяють появі великої кількості платформ, форматів і способів подачі інформації. У такому середовищі аудиторія розподіляється на окремі групи відповідно до віку, інтересів, інформаційних потреб та поведінкових особливостей. Цей процес називається кластеризацією аудиторії. Для успішної реалізації медіапроєкту важливо чітко визначити цільову аудиторію та врахувати її особливості під час створення контенту.

Цільовою аудиторією проєкту «ФактКонтроль» є молодь, яка активно використовує ТікТок як джерело розваг, комунікації та отримання інформації. Молодіжна аудиторія характеризується високою активністю у цифровому середовищі, швидким сприйняттям контенту та орієнтацією на цифрові формати. Значна частина молодих користувачів надає перевагу коротким відео, динамічному монтажу, трендовому музичному супроводу та емоційній подачі інформації. Такі особливості безпосередньо впливають на способи створення контенту та формування комунікаційної стратегії медіапроєкту. Під час розробки проєкту важливо враховувати стиль життя аудиторії, її інформаційні звички та специфіку використання гаджетів. Молодь переважно споживає інформацію зі смартфонів, що впливає на формат подачі матеріалу.

Контент має бути адаптований до вертикального формату відео, швидкого перегляду та особливостей мобільного сприйняття. Крім того, сучасні користувачі часто споживають декілька інформаційних потоків, що знижує рівень концентрації уваги та потребує максимально лаконічної й зрозумілої структури повідомлення.

Особливу увагу в межах дослідження приділено аналізу маніпулятивних технологій, які використовуються у TikTok. До них належать емоційний вплив, використання гучних заголовків, спрощення складних тем, створення ілюзії достовірності через велику кількість переглядів або коментарів, а також застосування візуальних ефектів і трендових форматів. Алгоритми платформи сприяють швидкому поширенню такого контенту, оскільки орієнтуються насамперед на рівень взаємодії користувачів із відео.

Важливим елементом теоретико-методологічних засад є аналіз конкурентного середовища. Під час створення проєкту «ФактКонтроль» було досліджено діяльність авторів та медіапроєктів, які працюють у сфері медіаграмотності фактчекінгу та популяризації критичного мислення. Аналіз таких проєктів дозволив визначити найбільш ефективні методи взаємодії з аудиторією, особливості подачі інформації та способи підвищення залученості користувачів.

Серед ефективних технологій реалізації медіапроєктів у TikTok можна виокремити використання коротких динамічних відео, інтерактивних форматів, трендових звуків, субтитрів, швидкого монтажу та залучення аудиторії у перші секунди відео. Особливу роль відіграє формат edutainment, який поєднує навчання та розвагу. Саме цей підхід було використано під час створення контенту для проєкту «ФактКонтроль». Окремого значення у межах дослідження набуває питання достовірності інформації та роботи з джерелами.

У процесі дослідження було використано різні типи джерел інформації. Первинними джерелами є офіційні заяви, статистичні дані, репортажі з місця подій, коментарі безпосередніх учасників або очевидців подій. Саме такі

джерела є найбільш наближеними до реальної ситуації та мають високій рівень достовірності.

Окрему увагу було приділено аналізу опублікованих джерел, доступних для широкої аудиторії. До них належать матеріали онлайн-медіа, відео у TikTok, публікації у соціальних мережах, записи телепередач та інтернет-ресурси, присвячені фактчекінгу. Такі джерела дозволили дослідити особливості сучасного цифрового контенту та визначити основні тенденції поширення інформації серед молоді.

Методологічною основою проекту також стало дослідження жанрової природи медіапродукту. Проект «ФактКонтроль» реалізовано у форматі коротких освітніх відео для TikTok. Такий формат поєднує елементи інформаційного, аналітичного та просвітницького контенту. Основною особливістю жанру є поєднання лаконічності, динамічності та доступності подачі інформації.

Для підвищення ефективності сприйняття контенту у проекті використовувалися елементи візуальної комунікації, субтитри, приклади реальних фейків, інтерактивні запитання короткі практичні поради щодо перевірки інформації. Такий підхід дозволяє адаптувати складні теми до особливостей сприйняття молодіжної аудиторії.

2.2. Структура та рубрикація медіапроєкту

Практична частина бакалаврської роботи реалізована у форматі медіапроєкту «ФактКонтроль», створеного на платформі TikTok. Основною метою проєкту є популяризація медіаграмотності серед молоді, формування навичок критичного мислення, розвиток уміння аналізувати інформацію та розпізнавати маніпулятивний контент у цифровому середовищі. Проєкт орієнтований насамперед на молодіжну аудиторію, яка активно використовує TikTok як джерело інформації, комунікації та розваг.

Структура медіапроєкту побудована з урахуванням особливостей функціонування TikTok та специфіки сприйняття контенту користувачами платформи. Сучасна аудиторія віддає перевагу короткому динамічному відеоформату, швидкому монтажу, візуальним ефектам та інтерактивним елементам. Саме тому контент проєкту адаптований до вертикального формату відео та подається у доступній лаконічній і візуально привабливій формі.

Під час розробки структури проєкту було враховано необхідність поєднання освітньої та розважальної функцій контенту. У сучасному цифровому середовищі інформація значно краще сприймається у форматі edutainment, який об'єднує навчання та елементи розваги. Завдяки цьому складні теми, пов'язані з медіаграмотністю, дезінформацією та маніпуляціями можуть бути подані у зрозумілій та цікавій для молоді формі. Структура проєкту «ФактКонтроль» складається з декількох тематичних рубрик, кожна з яких виконує окрему функцію у формуванні навичок критичного сприйняття інформації.

Першою рубрикою є відеоматеріали, присвячені правилам медіаграмотності. Основною метою цієї рубрики є пояснення базових принципів перевірки інформації та формування у користувачів звички критично оцінювати контент. У межах рубрики публікуються короткі відео з практичними порадами щодо перевірки джерел, аналізу заголовків, розпізнавання емоційних маніпуляцій та пошуку підтверження інформації в офіційних ресурсах. Контент рубрики орієнтований на просте та зрозуміле пояснення складних понять, пов'язаних із медіаграмотністю.

Важливою складовою цієї рубрики є адаптація інформації до особливостей TikTok. Відео мають коротку тривалість, швидкий темп подачі інформації та візуальні акценти, які утримують увагу аудиторії. Для підвищення ефективності сприйняття використовуються субтитри, графічні вставки, приклади з реального інформаційного середовища та короткі практичні рекомендації.

Окреме місце у структурі проєкту займають інтерактивні рубрики. Спрямовані на залучення аудиторії до аналізу інформації. У межах цих відео

користувачам пропонується самостійно визначати, чи містить новинний текст маніпулятивні елементи, чи є певна інформація фейковою, а також виявити ознаки емоційного впливу. Такий формат сприяє активній взаємодії аудиторії з контентом та формуванню практичних навичок критичного мислення.

Інтерактиви реалізуються у форматі коротких запитань, тестів або ситуаційних прикладів. Наприклад, у відео може демонструватися заголовок новини або фрагмент тексту, після чого користувачам пропонується визначити, які маніпулятивні прийоми були використані автором. Після короткої паузи у відео надається пояснення правильної відповіді та розбір основних ознак маніпуляції.

Використання інтерактивного формату дозволяє зробити процес навчання більш ефективним, оскільки користувачі не лише споживають інформацію, а й беруть участь у її аналізі. Такий підхід сприяє кращому запам'ятовуванню правил медіаграмотності та підвищує рівень залучення аудиторії.

Ще однією важливою рубрикою проєкту є викриття фейків та аналіз прикладів дезінформації. У межах цієї рубрики розглядаються реальні приклади неправильної або маніпулятивної інформації, що поширюються у TikTok та інших соціальних мережах. Основною метою рубрики є демонстрація механізмів створення фейкового контенту та пояснення способів його розпізнавання.

Під час створення матеріалів для цієї рубрики використовувалися приклади, пов'язані з дезінформаційними кампаніями, маніпулятивними відео та контентом, створеним за допомогою штучного інтелекту.

Аналіз таких прикладів дозволяє показати аудиторії, яким чином неправдива інформація може маскуватися під достовірну.

Особливу увагу у рубриці приділено діяльності Центру протидії дезінформації при РНБО України, який регулярно публікує спростування фейків та аналіз інформаційних маніпуляцій. Використання офіційних джерел дозволяє

підвищити достовірність контенту та сформувати у користувачів звичку звертатися до перевірених ресурсів під час аналізу інформації.

Крім інформаційної функції, рубрика викриття фейків виконує просвітницьку роль. Вона демонструє аудиторії, що навіть популярний або емоційний контент може містити неправдиву інформацію. Це сприяє формуванню більш уважного та критичного ставлення до інформаційного середовища.

У структурі проєкту також важливу роль відіграє візуальна стилістика контенту. Для оформлення відео використовуються єдині елементи дизайну, короткі текстові вставки, контрастні акценти та субтитри, що забезпечують впізнаваність проєкту серед аудиторії. Важливим елементом є використання динамічного монтажу, який відповідає особливостям сприйняття контенту у TikTok.

Окрему увагу приділено емоційному залученню аудиторії у перші секунди відео. Саме початок відеоматеріалу має ключове значення для утримання уваги користувача у TikTok. Для цього використовуються короткі інтригуючі запитання, гучні твердження або демонстрація суперчливих прикладів, які спонукають глядача подивитися відео до кінця.

Важливим елементом структури проєкту є регулярність публікацій та системність контенту. Рубрикація дозволяє впорядкувати тематику відео та зробити контент більш зрозумілим для аудиторії. Наявність постійних рубрик формує у користувачів очікування нових матеріалів та сприяє поступовому формуванню зацікавленої спільноти навколо проєкту.

2.3. Контент і засоби виразності

Контент медіапроєкту «ФактКонроль», створено на платформі TikTok, є мультимедійним та багатокомпонентним, оскільки поєднує різні засоби візуальної виразності для ефективного донесення інформації до молодіжної аудиторії. Основною метою використання мультимедійних елементів є

підвищення рівня зацікавленості користувачів, покращення сприйняття інформації та адаптація контенту до особливостей цифрового середовища TikTok.

У сучасному медіапросторі молодіжна аудиторія сприймає інформацію переважно через короткі візуальні форми. Саме тому під час створення проєкту «ФактКонтроль» особлива увага приділялася поєднанню тексту, відео, фотографій, графічних елементів та аудіосупроводу. Використання мультимедійних компонентів дозволяє зробити контент більш динамічним, емоційно насиченим та зрозумілим для користувачів платформи.

Контент проєкту спрямований на популяризацію медіаграмотності, розвиток критичного мислення та формування навичок перевірки інформації. Для реалізації цієї мети у відеоматеріалах використовуються різні засоби виразності, які допомагають привернути увагу аудиторії, візуалізувати інформацію та підвищити рівень взаємодії користувачів із контентом.

Основними елементами мультимедійного контенту проєкту є:

- текст (титри) – використовуються на початку відео для привернення уваги глядача та короткого представлення теми матеріалу. Заголовки формулюються у лаконічній та інтригуючій формі, що відповідає специфіці TikTok та допомагає утримати увагу користувача у перші секунди перегляду. Крім вступних титрів, текст активно використовується у вигляді субтитрів протягом усього відео. Це дозволяє користувачам сприймати інформацію навіть без звуку, що є особливо актуальним для мобільного споживання контенту. Також текстові вставки застосовуються для виділення ключових тез, правил медіаграмотності, прикладів маніпуляцій та коротких пояснень щодо перевірки інформації;
- відеоматеріали – є основою контенту проєкту. У відео використовуються як авторські зйомки, так і додаткові фрагменти для візуалізації теми, що розглядається. Відео допомагаються демонструвати приклади маніпулятивного контенту, пояснювати механізми поширення фейків, та

ілюструвати правила фактчекінгу. Динамічний монтаж та швидка зміна кадрів забезпечують відповідність контенту особливостям платформи TikTok і сприяють утриманню уваги аудиторії;

- фотографії із соціальних мереж та інтернету – використовуються для кращої візуалізації інформації та створення контексту. Фото допомагають глибше пояснювати приклади фейків, демонструвати маніпулятивні матеріали або показувати джерела інформації, які аналізуються у відео. Використання фотографій дозволяє зробити контент більш наочним та полегшує сприйняття складних тем, пов'язаних із дезінформацією та інформаційними маніпуляціями;
- фонові зображення та графічне оформлення – зососовуються для створення єдиного візуального стилю проєкту. Фото та графічні елементи використовуються як фон під час пояснення окремих тем або демонстрації прикладів новинного контенту. Це дозволяє уникнути статичності кадру та робить відео більш динамічним й візуально привабливим для аудиторії;
- аудіоелементи – використовуються як для фонового супроводу відео, так і під час переходів між окремими частинами контенту. Музичний супровід добирається відповідно до стилістики TikTok та сучасних трендів платформи. Аудіо допомагає підтримувати динаміку відео, посилювати емоційний вплив та утримувати увагу користувача. Крім того, звукові ефекти використовуються для акцентування уваги та ключових моментах, появі важливого тексту або зміні теми;
- відеомонтаж та візуальні переходи – є важливим елементом виразності контенту. У проєкті використовується швидкий монтаж, характерний для TikTok, який забезпечує динамічність відео та відповідає особливостям сприйняття інформації молодіжною аудиторією. Візуальні переходи між кадрами допомагають структурувати матеріал та роблять перегляд більш комфортним.

Важливою особливістю контенту проєкту є поєднання освітньої та розважальної складових.

Матеріали створюються у форматі edutainment, що дозволяє подавати інформацію про медіаграмотність у доступній та зрозумілій формі. Використання сучасних трендів, популярних форматів та інтерактивних елементів сприяє підвищенню зацікавленості аудиторії та ефективнішому засвоєнню інформації.

Для підвищення взаємодії з аудиторією у проєкті використовуються інтерактивні елементи. Наприкінці окремих відео глядачам пропонуються запитання, короткі тести, або заклики самостійно визначити, чи є певна інформація фейковою. Це стимулює користувачів до активної участі в обговоренні та формує навички критичного аналізу контенту.

Окрему роль у структурі контенту відіграє візуальна впізнаваність проєкту. Для всіх відеоматеріалів використовується єдина стилістика оформлення, що включає однакові шрифти, текстові вставки, способи розташування титрів та елементи графічного дизайну. Такий підхід дозволяє сформувати цілісний образ проєкту та підвищує його впізнаваність серед користувачів TikTok.

Крім основних відеоматеріалів, у межах проєкту публікуються короткі анонси та фрагменти майбутніх відео. Такі матеріали використовуються для зацікавлення аудиторії, а також для підвищення активності користувачів на сторінці проєкту. Анонси містять короткі інтригуючі фрази або приклади маніпуляцій, які спонукають глядачів переглянути повний матеріал.

2.4. Технічні й програмні засоби

Під час створення проєкту «ФактКонтроль», реалізованого на платформі TikTok, було використано комплекс технічних і програмних засобів, необхідних для створення якісного мультимедійного контенту. Вибір технічних рішень здійснювався з урахуванням специфіки TikTok, особливостей сприйняття короткого відеоформату та потреб молодіжної аудиторії.

Під час створення відеоматеріалів використовувався смартфон iPhone 13 Pro, який забезпечував можливість швидкого запису відео у вертикальному

форматі, адаптованому до особливостей TikTok. Використання мобільного пристрою дозволило оперативно створювати контент, тестувати різні формати відео та адаптувати матеріали до алгоритмів платформи. Крім того, мобільний формат зйомки відповідає сучасним тенденціям TikTok, де значна частина контенту створюється саме за допомогою смартфонів.

Особлива увага під час реалізації проєкту приділялася візуальному оформленню контенту. Для створення фонових елементів, графічного дизайну та візуальних компонентів використовувалися програми Canva та Loomy. Дані програми дозволили створити єдиний візуальний стиль проєкту, адаптований до специфіки соціальних мереж та особливостей молодіжної аудиторії.

Canva використовувалася для створення текстових вставок, титрів, обкладинок відео, фонових зображень та окремих графічних елементів. За допомогою Canva було створено оформлення відеоматеріалів у єдиній стилістиці, що сприяло формуванню цілісного візуального образу медіапроєкту «ФактКонтроль».

Програма Loomy використовувалася для створення фонових візуальних елементів та динамічних анімованих зображень, які допомагали урізноманітнити відеоконтент та зробити його більш привабливим для аудиторії. Використання рухомих фонів і графічних елементів дозволило уникнути статичності кадру та підвищити динамічність відеоматеріалів, що є важливим для утримання уваги користувачів TikTok.

Для монтажу відеоматеріалів використовувалися програми CapCut та InShot. Дані застосунки є популярними інструментами для створення короткого відеоконтенту у соціальних мережах та дозволяють виконувати повний цикл монтажу безпосередньо на мобільних пристроях.

CapCut використовувався як основний інструмент для відеомонтажу. Програма дозволяє здійснювати додавання переходів, текстових вставок, субтитрів, візуальних ефектів та анімацій. Однією з важливих переваг CapCut є

адаптація до формату TikTok, що дозволяє створювати контент відповідно до сучасних трендів платформи. За допомогою програми також здійснювалося додавання аудіосупроводу, синхронізація музики з відеорядом та створення динамічного монтажу.

InShot використовувався як додатковий інструмент для редагування відео та роботи з окремими візуальними елементами. Програма дозволяє швидко коригувати формат відео, налаштувавши співвідношення сторін, додавати текст, ефекти та здійснювати базову кольорокорекцію. Використання InShot допомогло оптимізувати процес створення контенту та адаптувати матеріали до технічних вимог TikTok.

Важливим елементом відеоконтенту є аудіосупровід, оскільки саме звук значною мірою впливає на динаміку відео та емоційне сприйняття інформації.

Для роботи з аудіо використовувалися можливості програм CapCut, TikTok, Instagram та YouTube.

У процесі створення відеоматеріалів використовувалися музичні композиції, звукові ефекти та трендові аудіодоріжки, доступні у TikTok. Це дозволило адаптувати контент до алгоритмів платформи та підвищити його потенційну видимість серед користувачів.

Платформа Instagram використовувалася для пошуку трендових аудіо та аналізу актуальних форматів подачі контенту. Це дозволило адаптувати окремі елементи проєкту до сучасних тенденцій соціальних мереж та зробити відео більш релевантним для молодіжної аудиторії.

Відеохостинг YouTube використовувався як додаткове джерело аудіоматеріалів, референсів та прикладів монтажу. Аналіз популярного контенту дозволив визначити найбільш ефективні способи візуального оформлення та структурування відеоматеріалів.

Крім програмного забезпечення для монтажу та графічного дизайну, у процесі створення контенту використовувалися функціональні можливості

платформи TikTok. Зокрема, застосовувалися вбудовані ефекти, фільтри, переходи, текстові інструменти та можливості синхронізації відео з музичним супроводом. Це дозволило зробити контент більш адаптованим до стилістики платформи та підвищити рівень взаємодії аудиторії з відеоматеріалами.

Особливе значення під час реалізації проєкту мало дотримання технічних вимог TikTok щодо формату відео, тривалості контенту, якості зображення та структури подачі інформації. Відеоматеріали створювалися у вертикальному форматі, оптимізованому для мобільних пристроїв, що забезпечувало комфортне сприйняття контенту користувачами.

Отже, використання сучасних технічних і програмних засобів дозволило створити мультимедійний контент, адаптований до специфіки TikTok та особливостей молодіжної аудиторії. Поєднання програм для монтажу, графічного оформлення, роботи з аудіо та візуальними елементами забезпечило створення динамічного медіапродукту, спрямованого на популяризацію медіаграмотності та формування критичного мислення у цифровому середовищі.

Висновки

У ході виконання бакалаврської кваліфікаційної роботи на тему впливу платформи TikTok на формування медіаграмотності молоді було здійснено комплексний аналіз сучасного цифрового середовища, особливостей функціонування соціальних мереж та механізмів поширення інформації. Отримані результати дозволяють сформулювати низку узагальнених положень, що відображають к потенціал зазначеної платформи, так і пов'язані з нею ризики.

У процесі дослідження встановлено, що медіаграмотність є ключовою компетентністю сучасної людини, яка забезпечує здатність ефективно орієнтуватися в інформаційному просторі, критично оцінювати повідомлення та протидіяти маніпулятивним впливам. В умовах цифровізації та зростання обсягів інформації її значення суттєво посилюється, особливо серед молодіжної аудиторії, яка є найбільш активним споживачем онлайн-контенту.

Аналіз специфіки TikTok засвідчив, що платформа формує особливий тип інформаційного середовища, який характеризується швидкістю поширення контенту, його фрагментарністю, та високим рівнем емоційного впливу. Алгоритмічна модель рекомендацій сприяє персоналізації стрічки, проте одночасно обмежує доступ до альтернативних точок зору, формуючи ефект інформаційних бульбашок. Це створює передумови для однобічного сприйняття подій і знижує рівень критичного аналізу інформації.

Дослідження психологічних особливостей сприйняття контенту показало, що короткий формат відео та безперервність стрічки сприяють формуванню кліпового мислення, що характеризується зниженням концентрації уваги та поверхневим засвоєнням інформації. Водночас емоційна насиченість контенту підсилює його вплив на користувачів, що може використовуватись як у позитивних так і в маніпулятивних цілях.

Окрему увагу було приділено ролі блогерів, інфлюенсерів, які виступають важливими агентами впливу в цифровому середовищі. Високий рівень довіри до таких авторів сприяє ефективному поширенню інформації, однак водночас

створює ризики, пов'язані з трансляцією неперевіраних або упереджених повідомлень. Комерціалізація контенту та прихована реклама додатково ускладнюють процес його критичного оцінювання.

Аналіз феномену «вірусного» контенту показав, що його популярність визначається насамперед емоційністю, простотою та відповідністю трендам, а не достовірністю. Алгоритми платформи підсилюють поширення таких матеріалів, що може сприяти швидкому розповсюдженню дезінформації.

Практичне значення підтверджено у межах розробки та апробації медіапроєкту, спрямованого на підвищення рівня медіаграмотності молоді. Результати апробації свідчать про зацікавленість аудиторії у подібному контенті та ефективність використання коротких відеоформатів для пояснення складних тем. Водночас виявлено необхідність адаптації інформації до особливостей сприйняття користувачів без втрати її змістовної точності.

Особливе значення має аналіз реальних прикладів дезінформації, зокрема тих, що були зафіксовані Центром протидії дезінформації при РНБО України. Розглянуті кейси демонструють використання сучасних технологій, зокрема штучного інтелекту, який маскується під розважальний або нейтральний. Це ускладнює його розпізнавання та підвищує ефективність впливу на аудиторію.

На основі проведеного дослідження визначено, що підвищення рівня медіаграмотності потребує комплексного підходу, який включає розвиток критичного мислення, формування навичок перевірки інформації та усвідомлення принципів роботи цифрових платформ. Практичні рекомендації, розроблені у межах роботи, можуть бути використані як основа для освітніх ініціатив та медіапроєктів.

Підсумовуючи результати, можна стверджувати, що TikTok є потужним інструментом впливу на інформаційне середовище молоді, який поєднує як значний освітній потенціал, так і високі ризики маніпуляцій. Ефективне використання цієї платформи можливе за умови формування критичного підходу

до споживання інформації та розвитку медіаграмотності як невід'ємної складової сучасної освіти.

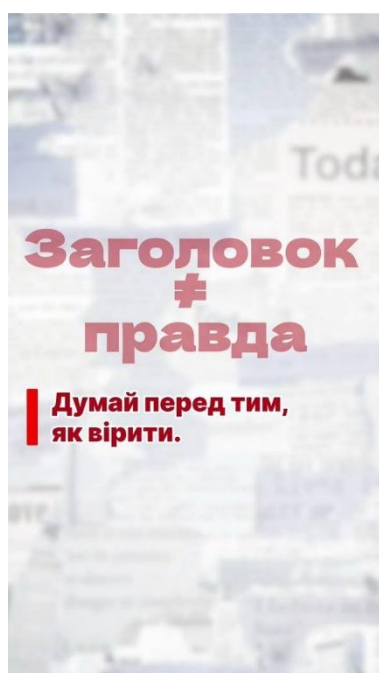
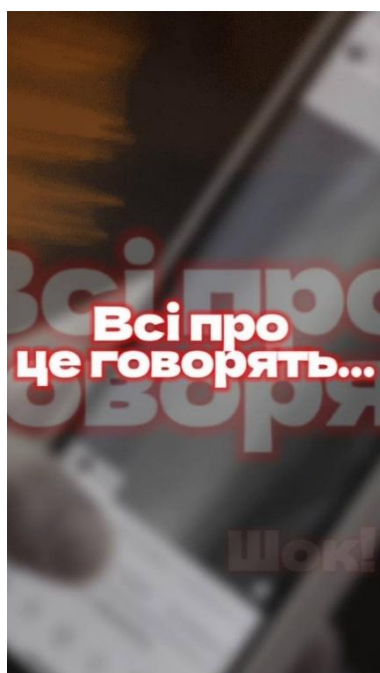
III. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. TikTok. Офіційний сайт TikTok.
URL: <https://www.tiktok.com/uk-UA/>
2. Центр протидії дезінформації. Офіційний сайт Центру протидії дезінформації при РНБО України.
URL: <https://cpd.gov.ua/>
3. Міністерство культури та інформаційної політики України. Медіаграмотність: практичні навички та протидія дезінформації.
URL: <https://mincult.gov.ua/>
4. Детектор медіа. Матеріали з медіаграмотності та фактчекінгу
URL: <https://detector.media/>
5. StopFake. Інформаційний ресурс із перевірки фактів та викриття фейків.
URL: <https://www.stopfake.org/uk/golovna/>
6. Інститут масової інформації. Аналітичні матеріали щодо медіа та інформаційної безпеки.
URL: <https://imi.org.ua/>
7. MediaSapiens. Онлайн-платформа з медіаграмотності.
URL: <https://ms.detector.media/>
8. Почепцов Г. Г. «Сучасні інформаційні війни». — Київ : Києво-Могилянська академія, 2016. — 504 с.
9. Медіахаб Університету Грінченка. Медіахаб Університету Грінченка.
URL: <https://fj.kubg.edu.ua/struktura/inshi-pidrozdily/mediakhab-universytetu-hrinchenka.html>
10. UNESCO. Media and Information Literacy resources.
URL: <https://www.unesco.org/en/media-information-literacy/resources>
11. Very Verified. Онлайн-курс з медіаграмотності та фактчекінгу.
URL: <https://tv.kyivstar.ua/ua/series/62582dab3bf4d6877b72ef3f-2022-very-verified-onlajn-kurs-z-mediagramotnosti>
12. EdEra. Освітні матеріали з медіаграмотності.
URL: <https://ed-era.com/course/media-literacy/>

IV. ДОДАТКИ

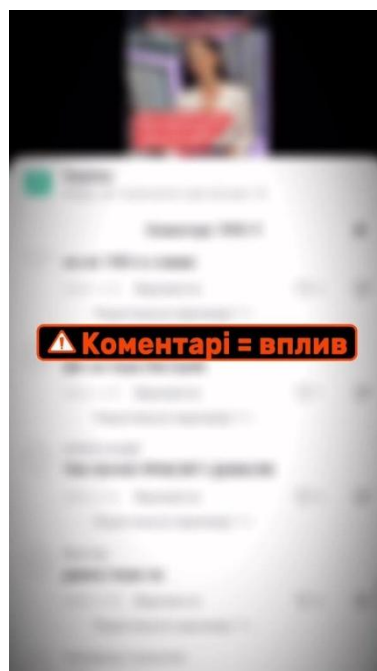
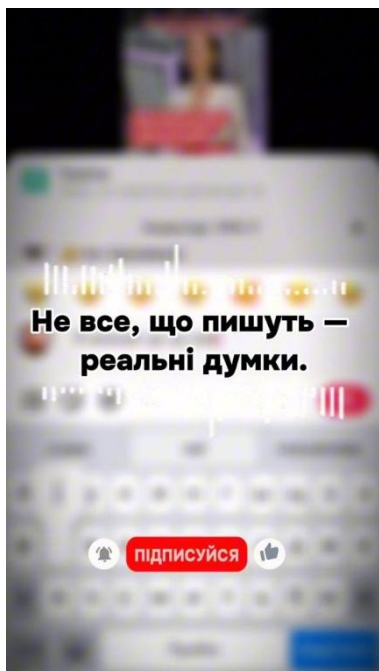
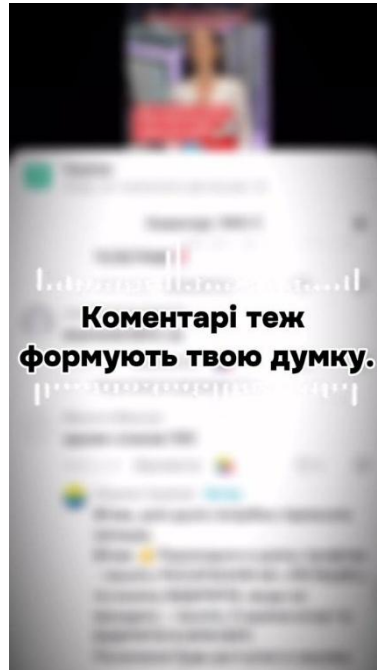
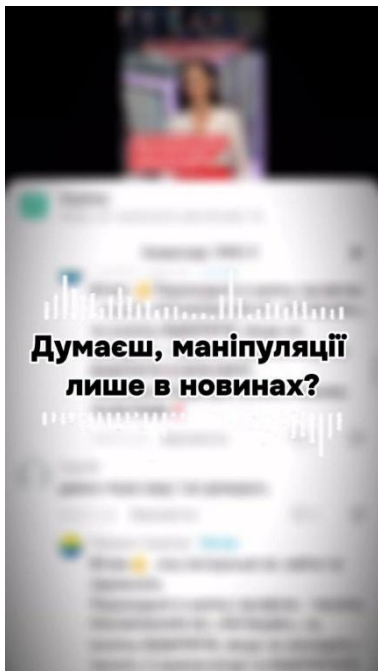
Додаток А

Відео про маніпуляції в контенті

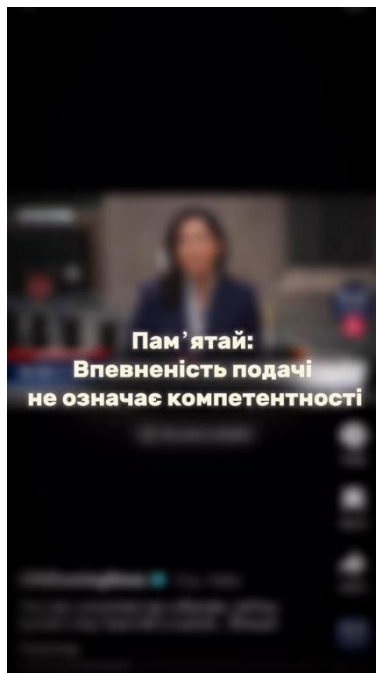
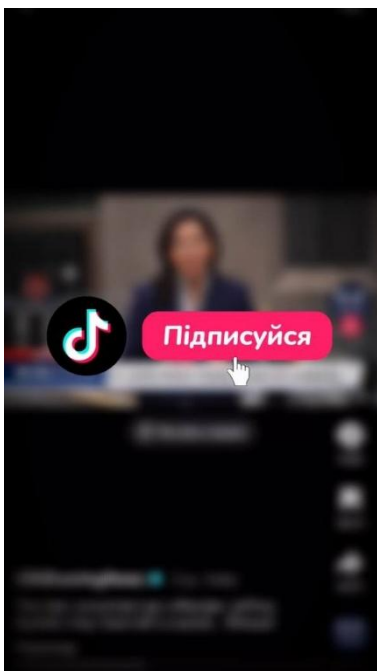
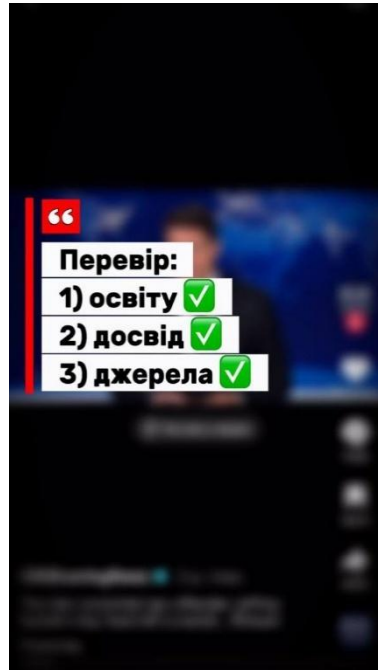
Додаток Б

Відео-застереження про вплив коментарів на користувача

Додаток В

Відео-заклик про перевірку освідченості джерела

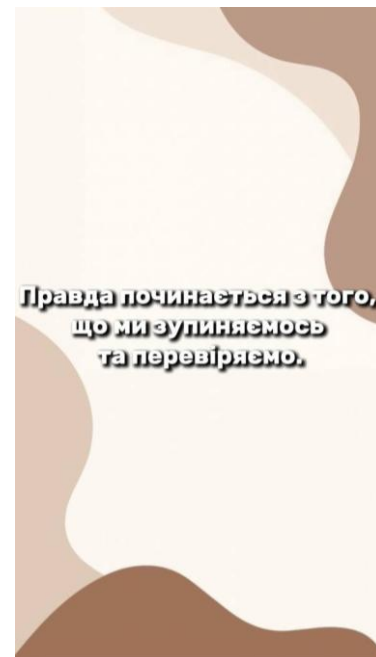
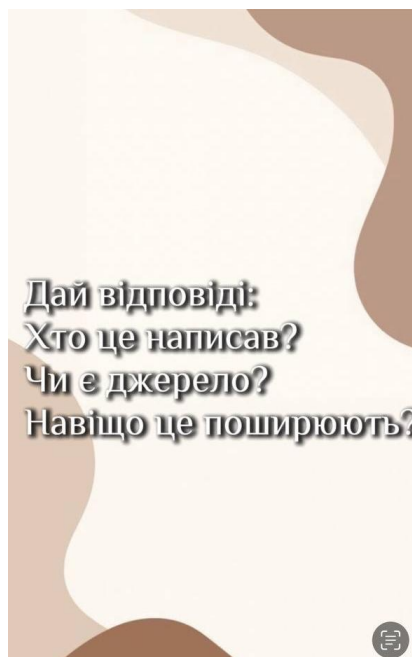
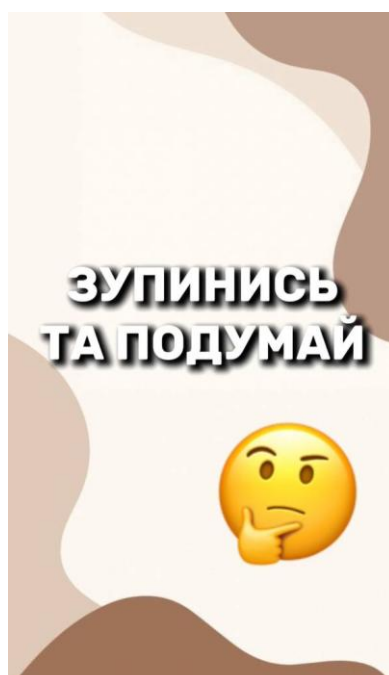
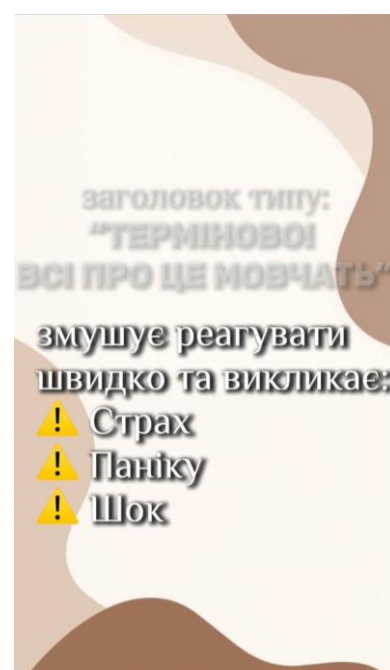
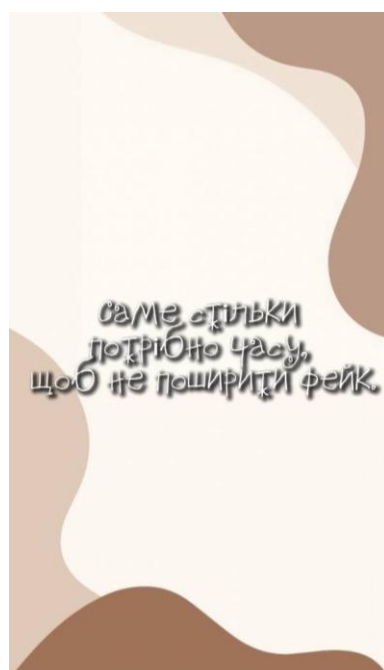
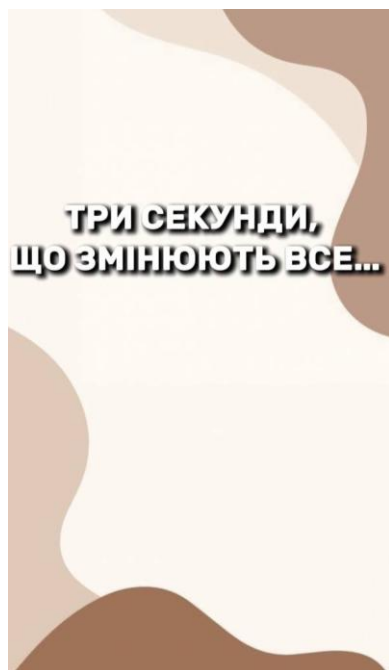
Додаток Г

Відео-заклик про увагу користувача до контенту

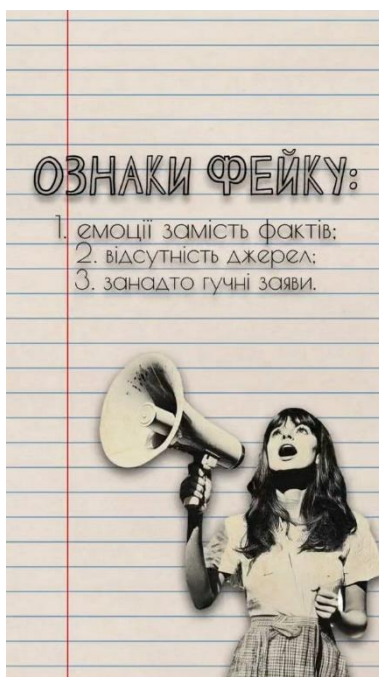
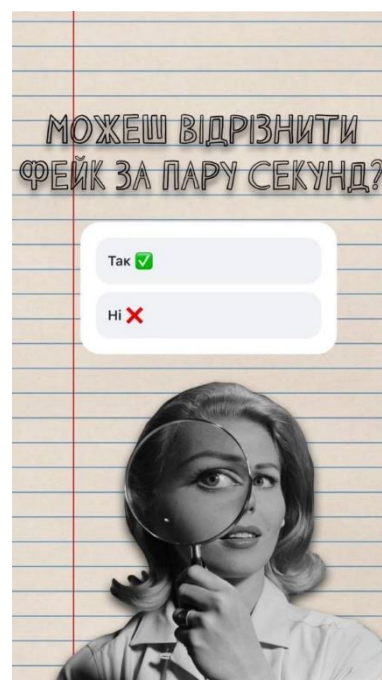
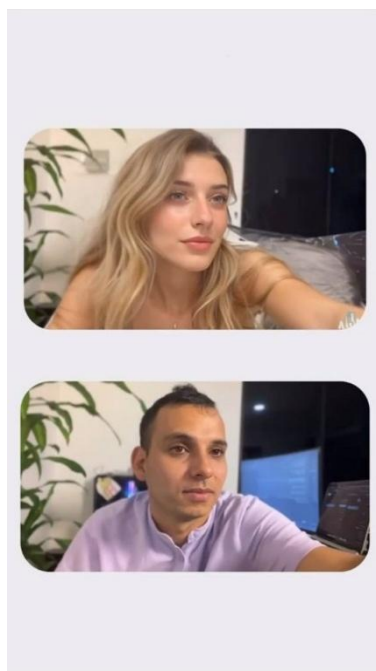
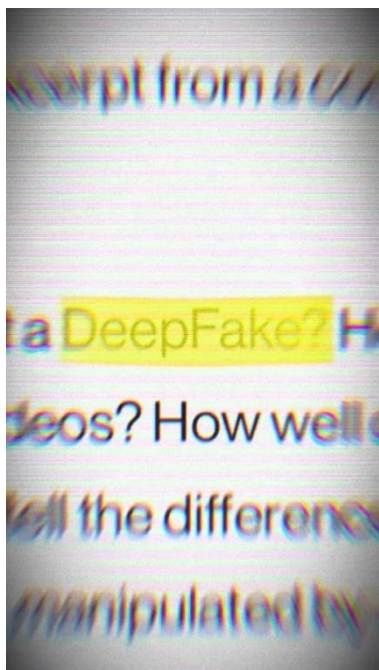
Додаток Г

Відео про перевірку інформації перед репостом

Додаток Д

Відео про фейки

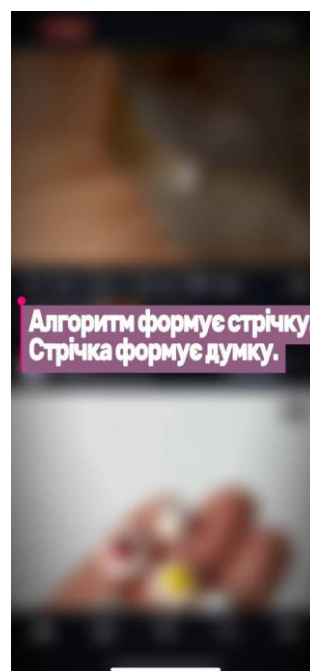
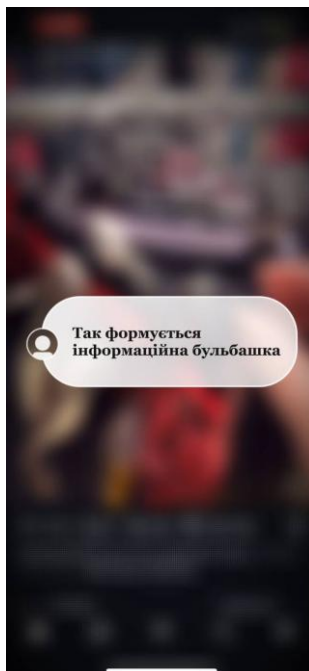
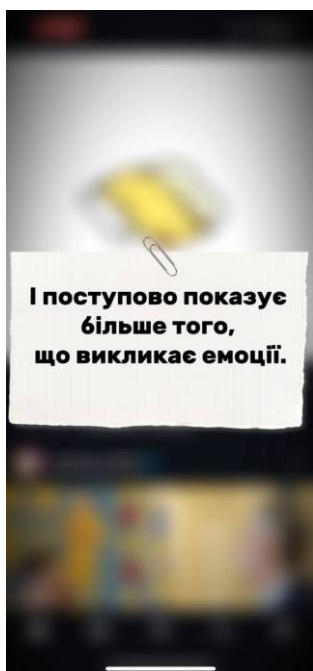
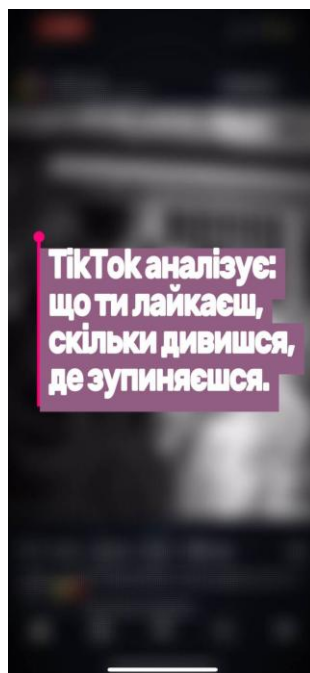
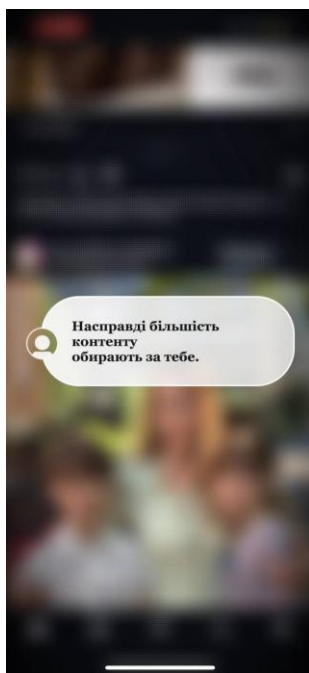
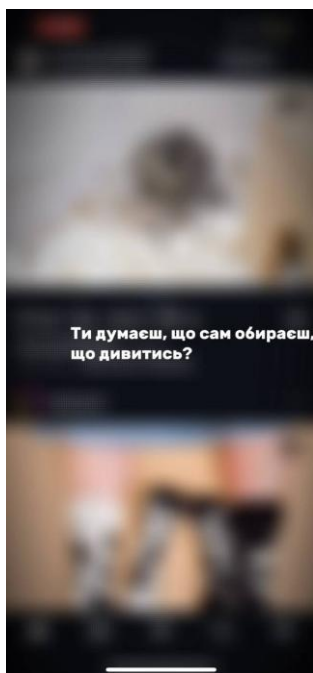
Додаток Е

Відео-інтерактив про пошук маніпуляції в тексті

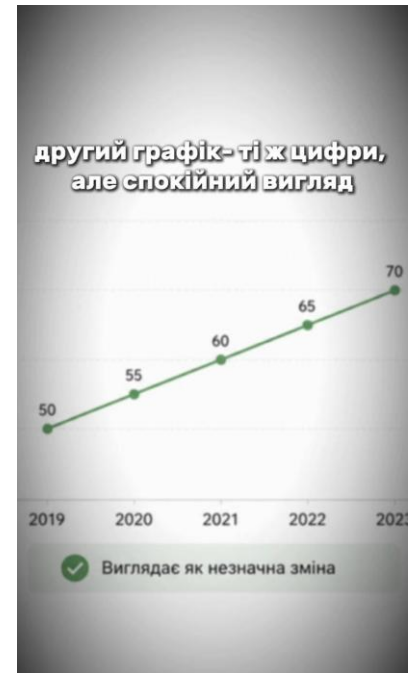
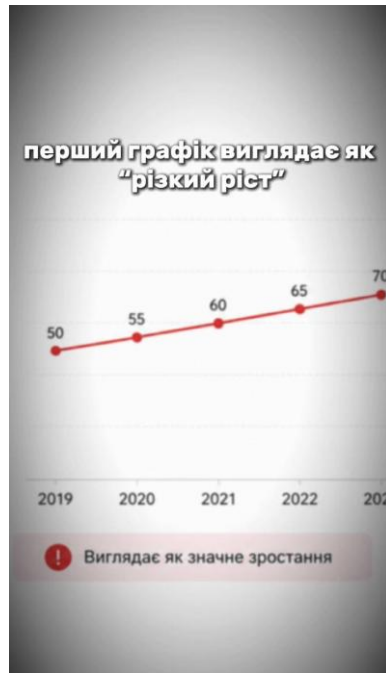
Додаток Є

Відео про формування алгоритмів стрічки

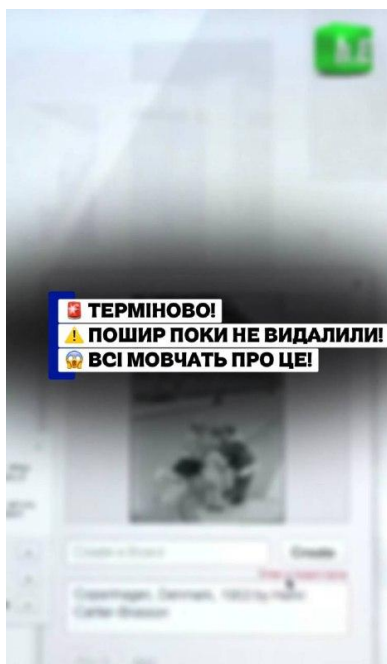
Додаток Ж

Відео про маніпуляції статистичними даними

Додаток 3

Відео про ознаку фейка

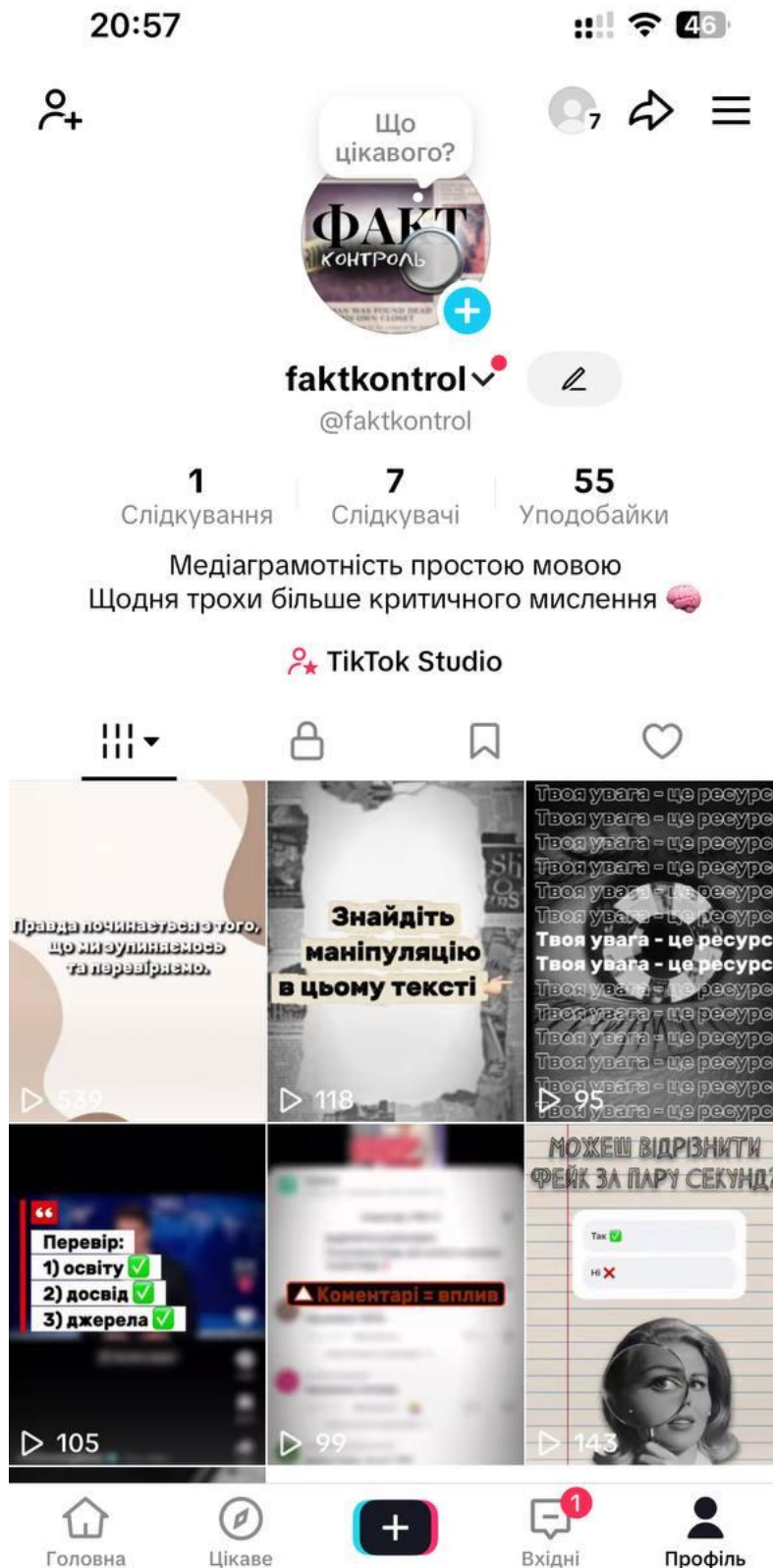
Додаток И

Аватарка проекту «ФактКонтроль»

Додаток I

Акаунт проєкту «ФактКонтроль»

V. АНОТАЦІЯ

Мірошниченко М. «TIKTOK», ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ МЕДІАГРАМОТНОСТІ МОЛОДІ

Ключові слова: медіаграмотність, ТікТок, дезінформація, фактчекінг, маніпуляції, критичне мислення, молодь.

У бакалаврській роботі досліджено вплив соціальної мережі ТікТок на формування медіаграмотності молоді в сучасному інформаційному середовищі. Проаналізовано особливості функціонування платформи, ризики дезінформації та механізми маніпуляцій, а також визначено роль критичного мислення у сприйнятті новинного контенту. Практичну частину становить розробка та реалізація медіапроєкту «ФактКонтроль», спрямованого на підвищення рівня медіаграмотності. У межах проєкту створено серію відеоматеріалів для ТікТок, присвячених застосуванню правил перевірки інформації, розпізнаванню маніпуляцій та спростуванню фейків. Контент подано у доступному форматі з використанням актуальних трендів платформи. Результати апробації засвідчили активну взаємодію аудиторії з контентом, що проявлялася у зростанні переглядів, кількості вподобань і коментарів, а також зацікавленості у тематиці медіаграмотності.

ANNOTATION

Miroshnychenko M. «TIKTOK» AS A FACTOR IN SHAPING YOUTH MEDIA LITERACY

Keywords: media literacy, TikTok, misinformation, fact-checking, manipulation, critical thinking, youth.

This bachelor's thesis explores the impact of the social media platform TikTok on the development of media literacy among young people in the modern information environment. The study analyzes the platform's features, the risks of misinformation, and manipulation mechanisms, as well as the role of critical thinking in news perception. The practical part includes the development and implementation of the

media project “FactControl,” aimed at improving media literacy. As part of the project, a series of video materials was created for TikTok, focusing on fact-checking practices, identifying manipulative content, and debunking fake news. The content was presented in an accessible format using current platform trends. The results of the project demonstrated active audience engagement, reflected in increased views, likes, comments, and growing interest in media literacy topics.